

Hij kreeg een genster in het oog, deed hij niet als zijn makker? Veiligheidsprenten van Gaston Ebinger

oog, waarom

Auteur: Peter Sloomans

Inleiding en eindredactie: Eline Chalmet

Het bewaren van roerend industrieel erfgoed is één van de basistaken van het MIAT. Een ploeg van museummedewerkers werkt dagelijks aan de inventarisatie en conservatie van duizenden museumstukken. Een deel van de collectie van het MIAT wordt ontsloten via MovE (Musea Oost-Vlaanderen in Evolutie). MovE is een samenwerkingsverband van de musea in Oost-Vlaanderen. Samen werken zij aan de verbetering van digitale collectieregistratie en de ontsluiting hiervan voor het grote publiek. Via de website www.museuminzicht.be kan je een deel van de collectie van het MIAT bekijken.

Tijdens je snuistertocht krijg je niet alleen de permanente collecties te zien, maar ook de vele verborgen objecten uit de museumreserves. Je kan ook een reactie achterlaten op bepaalde objecten. Dat kan gaan van aanvullende informatie of een weetje tot een verhaal of een herinnering.

Dat was precies wat Peter Sloomans, auteur van dit artikel, deed. Hij reageerde op een prent met een veiligheidsvoorschrift uit 1946 uit de collectie van het MIAT. Op de prent zijn twee werkmannen aan een slijpmachine te zien, met als onderschrift "Hij kreeg een genster in het oog, waarom deed hij niet als zijn makker?". Deze prent moest dienen om arbeiders aan te sporen een veiligheidsbril te dragen. Peter Sloomans identificeerde deze prent als een tekening van de hand van zijn grootvader, Gaston Ebinger, reclamekunstenaar. Dat was de aanleiding tot het ontstaan van dit artikel.

Affiches van het Antwerpse Veiligheidsmuseum

Het Antwerpse Veiligheidsmuseum heet tegenwoordig Provinciaal Veiligheidsinstituut (PVI) en is gevestigd in een mooi pand in de Jezusstraat 28 in Antwerpen. Je kan er terecht voor alles wat te maken heeft met welzijn op het werk en veiligheid thuis. Aan de hand van cursussen en bijscholingen kunnen professionelen een attest behalen voor preventieadviseur en geregeld brengen scholen een bezoek aan de permanente tentoonstelling in het museum. Er is een uitgebreid documentatiecentrum waar je gratis boeken en audiovisueel materiaal kan ontlenen. Er worden tal van brochures, affiches en folders rond veiligheid aangeboden.

Het 'Museum' werd gesticht in het begin van de jaren 1930 en had een eigen tekenatelier waar diverse illustrators instonden voor de ontwerpen van het nodige beeldmateriaal. Net voor het einde van de Tweede Wereldoorlog, het museum lag toen nog in de Kolveniersstraat 16, deed één van de talrijke tekenaars zijn intrede. Zijn naam was Gaston Ebinger. Hij was een zelfstandig reclamekunstenaar en werkte freelance voor het museum. Hij was zeer bedreven in de lithografietechniek, de zogenaamde steendruk, die men vaak gebruikte voor het produceren van affiches.

Gaston en de andere medewerkers ontwierpen verschillende affiches voor het museum en voerden ze uit volgens deze techniek. Hijzelf heeft er, voor zover bekend, 45 voor zijn rekening genomen, allen op een formaat van 65 cm op 51 cm. Deze veiligheidsplaten waren later op een kleiner formaat van 60 cm op 45 cm in offsetdruk te verkrijgen voor de prijs van vijf oude Belgische franken (12,5 eurocent). Ze hadden elk een eigen thema met bijhorende slagzin. De 45 veiligheidsplaten van Gaston hadden onderstaande slagzinnen:

1. 'Speel niet op den rijweg' (de vermoedelijke bestuurder van een voertuig houdt een net aangereken kind in zijn armen)
2. 'Zo verongelukken vele kinderen' (twee knapen springen van een laadbrug van een vrachtwagen de weg op, op het moment dat een auto passeert)
3. 'Pas op bij onbewaakte overwegen'
4. 'Links uitstappen is gevaarlijk'
5. 'Uitlaatgassen zijn dodelijk in gesloten garage'
6. 'Kom nooit met open vlam aan gevulde of ledige benzinevaten'
7. 'Zonder veiligheidsbril, nader nooit een lasser; de sterkte van het licht kan U met blindheid slaan'
8. 'Kom nooit met olie aan een zuurstoffles'
9. 'Gebruik de wettelijk voorgeschreven lamp om in een ketel te werken'
10. 'Hij was niet geïsoleerd' (een man werkt aan een leiding en krijgt een elektrische schok)
11. 'Geen rubberslang is veilig; enkel vaste aansluiting' (gasaansluiting)

12. 'Een ongeluk is rap gekomen; ouders past op uw kinderen' (in de keuken trekt een kind een kookpot van het vuur)
13. 'Nooit petroleum op een brandende kachel'
14. 'Wees bedachtzaam en rook niet te bed'
15. 'Sluit giften achter slot en grendel'
16. 'Snijd van U af' (bij houtsnijden het mes nooit naar U toe trekken)
17. 'De ladder stond iets verder; hij dacht: zo gaat het ook' (een ladder gaat onderuit en een ruitenwasser valt door het raamglas)
18. 'Houd de trap vrij'
19. 'Beveilig de vloeropening'
20. 'Opgespijkerde sporten (van een ladder) = gebroken benen'
21. 'Verwijder dadelijk de nagels; 't kan U een been kosten' (een arbeider stapt op een plank vol nagels)
22. 'Laat nooit gereedschap op een ladder liggen'
23. 'Bouw alleen veilige stellingen'
24. 'Veilige stelling'
25. 'Draai nooit kort om een hoek; draag de last omhoog langs voor'
26. 'Een gebroken schakel kan U het leven kosten; blijf van onder geheschen lasten'

27. 'Slordig stapelen tijd gewonnen? Gevolg: ongeval'
28. 'Houd de nooduitgang steeds vrij'
29. 'Niet trekken, maar duwen' (laadwagentjes per spoor)
30. 'Tussen de buffers (van goederenwagens) loert 't gevaar; maak liever een omweg'
31. 'Werk steeds met goed gereedschap'
32. 'Een uitgesleten sleutel dient alleen nog voor een ongeval'
33. 'Bij het overgieten van bijtende vochten gebruik een doelmatige inrichting'
34. 'Wees niet roekeloos en gebruik het nodige gereedschap'
35. 'Metaalgieters opgepast! Gietkappen en een gekleurde bril beschermen tegen smeltend metaal'
36. 'Hij kreeg een genster in het oog; waarom deed hij niet als zijn makker'
37. 'Handen af makker; ga naar de verpleger' (gevaar voor infecties)
38. 'Door de bril een oog gered'
39. 'Bevestig het werkstuk'
40. 'Draag geen loshangende kleren maar veilige vak-kleding'
41. 'Werk nooit met loshangend haar aan draaiende machinedelen want ...'
42. 'Draag geen ringen bij het werk'
43. 'Nooit losse klederen dragen'
44. 'Geen afleiding; aandacht ...!' (arbeid aan persen)
45. 'Veiligheid draagt bij tot geluk'

Het was de bedoeling deze posters met veiligheidsvoorschriften op te hangen in de ateliers en werkplaatsen om de werklui er op te wijzen steeds de beschermkledij te gebruiken. Deze affiches waren een vorm van propaganda, het veiligheidsvraagstuk kon dit propagandamiddel goed gebruiken om tot een oplossing te komen. Collectief moesten deze platen een veiligheidsgeest in de hand werken, die een onderneming en haar arbeiders ten goede kwam.

Prent nr. 36 is in het bezit van het MIAT en was de aanleiding tot het ontstaan van dit artikel. Het merendeel van de overige prenten zijn gestockeerd in het Archiefhuis van de Provincie Antwerpen, dat het volledige oude archief van het Veiligheidsmuseum heeft overgenomen.

Lithografie

De lithografie is een grafische techniek die eind 18de eeuw werd ontwikkeld in Zuid-Duitsland. Het is een vlakdruk procedé, zo genoemd omdat de inkt op dezelfde hoogte ligt als de lithosteen. Bij hoogdruk daarentegen bevindt de drukinkt zich op de verhoogde gedeelten van de drukvorm; bijvoorbeeld zoals bij een houtgravure en een hout- of linosnede.

Men gebruikt voor lithografie een platte kalksteen die eerst helemaal vlak wordt geslepen. Op het steenoppervlak zet men vervolgens met vet krijt of vette inkt de gewenste afbeelding. Het vet uit het gekozen

medium trekt in de poreuze steen die nadien wordt behandeld met een aantal chemicaliën waaronder een mengsel van Arabische gom en bijtende etsvloeistof (salpeterzuur). Dit product fixeert de tekening en daar waar niet getekend is, worden die plekken verzadigd zodat er hier zeker geen vet meer kan indringen. Dan verwijdert men de tekening met terpentijn en de Arabische gom met water. Het vet van het krijt of de inkt is intussen in de steen getrokken en zal het water afstoten, m.a.w. daar zal het droog blijven. Nu kan men de natte steen inrollen met de drukinkt die zich enkel zal hechten op de droge gedeelten. Het feitelijke drukken kan beginnen: voorzichtig legt men een vel papier op de geïnkte steen en het geheel verdwijnt onder de drukpers. De eerste prent is gemaakt en voor de volgende moet men enkel de steen terug nat maken en inrollen met drukinkt. Voor een meerkleurenlitho heeft men evenwel per kleur een andere steen nodig. Eerst wordt de volledige oplage gedrukt in de eerste kleur, dan legt men de volgende steen op de drukpers en wordt blad voor blad de tweede kleur over de eerste kleur gedrukt, dan de derde kleur, etc. Je kan je dus wel inbeelden dat je hiervoor over een goed atelier moet beschikken en dit niet zomaar kan beoefenen in je woonkamer. De stenen wegen bovendien loodzwaar.

Lithografie een zeer complex en tijdrovende vak. Maar het resultaat van een perfecte litho is meestal adembenemend mooi. Denk maar aan affiches van Alphonse Mucha, de Praagse Art Nouveau-kunstenaar of van onze eigen Henri Cassiers. Stuk voor stuk een streling voor het oog en vandaag de dag bijna onbetaalbaar.

Gaston Ebinger leverde in zijn periode bij het Veiligheidsmuseum zonder twijfel het leeuwenaandeel in het ontwerpen van affiches en het maken van instructieboekjes. In deze boekjes werden met karikatuurtekeningen, die zo typerend waren voor hem, allerlei gevaarlijke situaties belicht, die finaal tot ongelukken leidden. De bedoeling was om de mensen op een moraliserende manier bewust te maken van gevaar en veiligheid. In totaal produceerde hij drie prentboekjes met volgende titels:

1. 'Doe het veilig' (een volledig overzicht van alle door Gaston gemaakte veiligheidsplaten die eerder in deze tekst werden opgesomd en voorzien van extra informatie)
2. 'Verkeer'
3. 'Brandgevaar'

Er werden ook zogenaamde 'staanfilmen' ontwikkeld: verkleinde tekeningen op smalle kartonnen strookjes. Die werden, door middel van een projector, op een scherm uitgegroot weergegeven. Aan de hand van syllabussen en deze afbeeldingen kon men voordrachten geven aan verenigingen of groeperingen. De hieronder vermelde thema's kwamen aan bod:

1. 'Doe het veilig'
2. 'Verkeer'
3. 'Brandgevaar'
4. 'Metaalnijverheid' deel 1
5. 'Metaalnijverheid' deel 2
6. 'Houtnijverheid' deel 1
7. 'Houtnijverheid' deel 2
8. 'Veiligheidskleding' deel 1
9. 'Veiligheidskleding' deel 2
10. 'Bouwt veilige steigers'
11. 'Veiligheid te huis, op straat en in de school'
12. 'Veiligheid en gezondheid in het schildersbedrijf'

Bij de bevrijding moesten de tekenaars werken in de kelders van het museum, om te schuilen voor de bombardementen en de dreigende V1's en V2's. Een tegenstrijdige gedachte: schrijven en tekenen over veiligheid maar tegelijkertijd schuilen voor gevaar.

Pas in 1947 begon het instituut met het uitgeven van een tweemaandelijks tijdschrift 'Doe het veilig'. Gaston werd voor dit tijdschrift voor een bepaalde tijd als hoofdillustrator ingeschakeld. Hij zou zich van deze taak blijven kwijten tot ca. 1955. Nadien nam een andere tekenaar de fakkel over. In de periode dat Gaston voor het museum werkte, verscheen er in vrijwel elk nummer een gag van zijn hand. Dit was een stop-comic van drie prentjes over de lotgevallen

van Rik en zijn veiligheidschef. Rik, een arbeider in een fabriekje, werd door de chef steeds op de vingers getikt en attent gemaakt op potentieel gevaar. Als de chef dan voordeed hoe het wel moest, ging het pas echt fout. Dit alles was heel grappig uitgetekend in een stijl die zijn latere werk zou kenmerken. Op 7 februari 1954 nam het museum zijn intrek in de Jezusstraat in een gloednieuw gebouw. Gaston leverde voor deze verhuisaankondiging een prachtige illustratie. Sinds enkele jaren wordt het tijdschrift niet meer uitgegeven.

Wie was Gaston Ebinger?

Gaston werd geboren in Antwerpen op 30 oktober 1901. Als snel werd duidelijk dat de jonge knaap het tekenen in de vingers zat, zoals we kunnen opmerken aan zijn vele jeugdtekeningen die wonderwel bewaard zijn gebleven. De eerste tekeningen dateren van 1908. Naarmate hij ouder werd, kreeg hij natuurlijk ook een vastere hand. Het is opvallend dat hij toen al over een scherp opmerkingsvermogen beschikte en allerlei situaties, op een humoristische wijze, met een simpel potlood, op papier kon neerzetten. Deze manier van tekenen zal zijn toekomstige leven als kunstenaar blijven bepalen.

Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog week het gezin Ebinger uit naar Groot-Brittannië. Ze konden zich als Belgische vluchtelingen tijdelijk vestigen in het plaatsje Kings Langley. Dit kleine dorp in het graafschap Hertfordshire in het oosten van Engeland, ten noorden van Greater Londen, maakt deel uit van het forensengebied rond deze hoofdstad. Als jonge man moest Gaston daar zijn scholing verder afmaken en nam hij ook deel aan het sociale leven. Hij werd lid van de plaatselijke boy scouts en volgde tekenlessen aan een academie in Londen.

Na de oorlog keerde de familie terug naar haar geliefde stad Antwerpen en pikte daar de draad weer op. Gaston, toen 17 jaar oud, liet zich inschrijven aan de befaamde Antwerpse kunstacademie om zich op alle grafische gebieden te vervolmaken.

In deze periode ontmoette hij een zekere Albert Van Dyck, die op hetzelfde moment eveneens leerling was op de Academie. Albert Van Dyck groeide later uit tot een vrij bekende Vlaamse schilder. Met deze man knoopte Gaston een nauwe vriendschapsband aan. Hij kwam regelmatig bij hem thuis op bezoek. Samen met nog andere kunstenaars richtte Albert Van Dyck de Animistische kunststroming op. Het 'Animisme' was een antwoord op het expressionisme, dat na de Eerste Wereldoorlog hoogtij vierde. Hoewel het thema van hun werken verwantschap vertoonde met het expressionisme, werden de taferelen anders weergegeven. Zo stond voornamelijk de mens in het alledaagse leven in een natuurlijke werkelijkheid centraal zonder vervorming of overbeklemtoning. Het waren dus rustige en intieme schilderijen. Het is niet

helemaal zeker of Gaston bij deze groep van kunstenaars hoorde maar hij maakte wel schilderijen van dit genre. Hij concentreerde zich na verloop van tijd meer op de publiciteitswereld dan op het vrije schilderen.

Na de opleiding aan de Academie in 1922 vervulde hij zijn legerdienst waarna hij in 1923 in het huwelijk trad. Initieel zette hij zijn stappen in de reclame in loondienst om zich nadien als zelfstandig reclamekunstenaar te vestigen op het Kiel, een buitenwijk van de stad Antwerpen.

In eerste instantie was het noodzakelijk om reclame te maken voor zichzelf om op die manier opdrachten binnen te krijgen. Deze advertenties verschenen in kranten en tijdschriften maar het gebeurde ook dat door middel van afzonderlijke aankondigingskaarten, op een leuke en meestal komische manier, ruchtbaarheid werd gegeven aan zijn tekentalent.

Waar Gaston absoluut in uitblonk was het tekenen van karikaturen; een hoop figuurtjes bij elkaar op een bijeenkomst, die wild door elkaar stonden te springen, te hollen en te dansen. Hij gaf de figuren met een zodanige beweeglijkheid weer dat ze als het ware uit de prent liepen. Dit sprak de mensen van toen erg aan. Zelfs nu verschijnt er steevast een glimlach op het aangezicht van zij die de tekeningen bekijken.

Verpakkingen

Het duurde niet lang of de orders stroomden binnen, getuige het aantal tekeningen dat er is gemaakt in die periode. Langzamerhand beschikte Gaston Ebinger over een vast klantenbestand waaronder de zeer bekende 'Biscuits De Beukelaer' en 'Parein', diverse koffiemerken en andere dranken zoals bieren en jenever, 'Imperial', de producten van 'Fort' (speculaas, peperkoek, zeep ...), zelfs 'General Motors' en het automerk 'Chevrolet'; de firma 'Gevaert' en een

TEGEN DE CRISIS!

MAAKT REKLAAM
MET TEEKENINGEN
DOOR
G. EBINGER
REKLAME TEEKENAAR:
STUDIO: WITTESTR., 139
ANTWERPEN..... KIEL
● TEL: 768.87

*Goede reclame
maakt goede
zaken!*

KLEINE: MIJN ZAKEN GAAN NIET... EN IK WEET NIET WAT AAN TE VANGEN?
DIKKE: IK WIST HET VROEGER OOK NIET, MAAR NU MAAK IK REKLAAM MET GOEDE TEEKENINGEN VAN G. EBINGER.

Onze ijskreeem is
 erg lekker met
DE BEUKELAER'S
 wafeltjes

En Jansje, 't ventje van Parein
 is lang gehuwd, eet steeds beschulten.
 En Rachel heet zijn meisje klein
 Om best zijn dank te kunnen ulten.

De populairste
 wagen ter wereld

De Chevrolet 1932 Sedan Grand Luxe

**De 1932
 Chevrolet**

De prachtige, nieuwe Chevrolet modellen zijn aangekomen! Zij wachten op Uw bezoek. Kom ze bij ons bezichtigen en maak eens een proefrit om kennis te maken met de volgende verbeteringen: Geruischlooze, soepele Synchromesh gangwissel. Vereenvoudigde Free-Wheeling. Krachtige, soepele zes-cilinder motor. Uiterst gemakkelijke bestuurbaarheid. Snel werkende remmen. Nieuwe elegante carrosseriën. Daarnaast bieden wij U een service die even goed is als de wagen, dien wij verkoopen. Kom eens bij ons en probeer de modellen voor 1932 van den populairsten wagen ter wereld.

KOFFIE'S

't Paterke

H.R. 35.309

aanzienlijk aantal kleine bedrijfjes zoals winkels en éénmanszaken. Teveel om op te noemen. Van de meesten kreeg hij, wat betreft onderwerp en lay-out, carte-blanche, zodat hij zijn eigen fantasie gretig kon botvieren. Maar sommigen legden beperkingen op, in het bijzonder naar het kleurgebruik toe. Zo mocht hij voor de afbeeldingen op melk-, boter- en kaasverpakkingen slechts de kleuren rood en hemelsblauw of rood en groen gebruiken om op die manier een bepaalde uniformiteit en herkenbaarheid in de verpakking te bewaren. Deze beperkingen stoorden hem altijd in zijn artistieke vrijheid. Desalniettemin hadden de verpakkingen, ondanks dit kleurgebruik, toch een zekere charme. Dit was ook het geval met de publiciteit van enkele koffiemarken. Zij wensden dan weer de toepassing van de kleuren bruin en okergeel.

Alle creaties van Gaston zijn effectief aangewend maar van de meeste verpakkingen is weinig of niets meer terug te vinden. Het was immers 'maar' een verpakking die uiteindelijk na gebruik werd weggegooid. Wat men tegenwoordig nog wel aantreft, zijn de blikken en kartonnen dozen van bijvoorbeeld de chocolade 'Martougin', de reclamepanelen van het bier 'Witkap Pater'; eveneens in blik of zelfs in emaille, boekjes van 'Parein', postkaarten, enz. Op het internet worden deze artikelen regelmatig te koop aangeboden.

Het meeste drukwerk liet Gaston uitvoeren door de firma Lamoot in Elverdinge bij Ieper of door de firma Jac Lamoen in Berchem bij Antwerpen, waarvoor hij trouwens eveneens reclame maakte. Alleen in het begin van zijn carrière maakte hij de litho's in zijn eigen studio thuis, hoofdzakelijk voor de grote affiches. De firma's konden immers het drukwerk in grote oplagen afleveren.

De gevolgen van de oorlog

In mei 1940 brak de Tweede Wereldoorlog uit. Er was een algehele mobilisatie van kracht. Alle mannen werden opgeroepen om de wapens op te nemen. Zoals zovelen moest Gaston zich eveneens aanmelden. Maar tegen de Duitse overmacht was geen kruid gewassen en er volgde een massale vlucht naar Frankrijk van zowel burgers als militairen. Gaston belandde in het stadje Tréguier in het noorden van Bretagne. Hij documenteerde de chaotische tocht vanuit België doorheen Frankrijk op een bijna journalistieke wijze, in schetsmatige en soms in detail uitgewerkte tekeningen. Enkele ervan zijn vrij aangrijpend en geven de gruwel weer die een oorlog met zich meebrengt.

Na de capitulatie van België op 28 mei 1940 keerde Gaston terug naar Antwerpen. De reclameopdrachten vielen echter terug en in zijn vrije tijd tekende hij tafereel van het dagelijkse leven tijdens de Duitse bezetting in Antwerpen. In deze periode illustreerde hij ook veel leesboeken en kranten. Alle bijverdien-

sten waren meer dan welkom om zichzelf, zijn vrouw en zijn drie kinderen het hoofd boven water te houden.

Bij de bevrijding van Antwerpen in 1944 maakte Gaston een serie van souvenirkaarten voor de geallieerde soldaten. De kaarten hadden een buitengewoon succes en werden verkocht van deur tot deur. Er waren ook ingekleurde exemplaren verkrijgbaar maar die kostten iets meer.

In het jaar 1945 sloeg het noodlot toe. Een V2-bom kwam neer op de Berendrechtstraat in Antwerpen Kiel. Hierbij werden 23 huizen totaal vernield en een 230-tal huizen licht tot onherstelbaar beschadigd. Het huis van Gaston, dat in de buurt gelegen was, deelde jammerlijk in de klappen en liep ernstige schade op. Het was in die periode dat Gaston voor het Veiligheidsmuseum begon te werken.

Van 1945 tot 1948 maakte hij veel spotprenten in posterformaat die de bevrijding en de naoorlogse jaren in beeld brachten. De meeste prenten hadden betrekking op het veranderende politieke landschap in die tijd en op onderwerpen zoals de zwarte markt en de fiscus. Een personage dat regelmatig voorkwam in deze tekeningen was Camille Huysmans, de toenmalige burgemeester van Antwerpen. Sommige van deze affiches werden gebruikt als voorbeeld voor kerst- en nieuwjaarskaarten. Het ontwerpen van deze wenskaarten zou een traditie

worden die Gaston bleef uitoefenen tot in de jaren 1960.

Intussen verbeterde de economische situatie en nieuwe klanten boden zich aan, waaronder 'Waeslandia', de 'Meli' (honingproducten en peperkoek), reizen 'Pam Vermeulen', 'De Kampeerder' (grote winkelzaak van kleding en kampeerartikelen), enz. De reclameopdrachten kenden een heropleving. Echter niet voor lang. De fotografie deed langzaam maar zeker zijn intrede in de publiciteitswereld en daar kon Gaston niet met wedijveren. Per slot van rekening was deze nieuwe manier van werken sneller en goedkoper. De glorie tijd van weleer was definitief voorbij.

Op 10 september 1973 overleed Gaston Ebinger vroegtijdig ten gevolge van een slepende ziekte. Hij was net geen 72 jaar oud.

Als kleinzoon van Gaston heeft [Peter Slootmans](#) (°1964, Wilrijk) steeds een enorme bewondering gehad voor zijn grootvader en zijn werk. Hij was amper negen jaar toen zijn grootvader overleed. Toch was de tijd dat hij hem gekend heeft, groot genoeg om een onuitwisbare indruk na te laten. Hij verzamelde destijds al tekeningen en afdrukjes van hem en doet dat tot vandaag nog steeds. Peter Slootmans volgde een handelsopleiding en is werkzaam in de verzekeringswereld.

